

Μερικά από τα πιο συνηθισμένα ρητορικά σχήματα του Μπαρόκ

A. Σχήματα μελωδικής επανάληψης

Αναδίπλωσις = Η επανάληψη της μελωδίας του κλεισίματος ενός τμήματος στην αρχή του επόμενου τμήματος.

Αναφορά = Η επανάληψη μιας μελωδικής πρότασης σε διαφορετικές νότες και διαφορετικές φωνές

Κλίμαξ ή Αύξησης = Η επανάληψη μιας μελωδίας στην ίδια φωνή μια δεύτερη ψηλότερα

Κλιμάκωσις (Gradatio) = Συνεχιζόμενη κλίμαξ σε αλυσίδα

Παρωνομασία = Η επανάληψη μιας μουσικής ιδέας με τις ίδιες νότες, αλλά με τροποποιήσεις ή μετατροπές για έμφαση.

Παλιλλογία = Η επανάληψη μιας μουσικής ιδέας στις ίδιες νότες και στην ίδια φωνή.

Πολύτοπον = Η επανάληψη μιας μελωδικής ιδέας με τις ίδιες νότες, αλλά σε διαφορετική φωνή.

Συνωνυμία = Η επανάληψη μιας μελωδικής ιδέας με διαφορετικές νότες στην ίδια φωνή.

B. Σχήματα μίμησης με μορφή φούγκας

Αναφορά = Μορφή φούγκας, όπου ένα θέμα δεν επαναλαμβάνεται σε όλα τα μέρη

Αποκοπή = Μίμηση στην οποία η επανάληψη ενός θέματος είναι ελλιπής σε κάποια φωνή

Υπαλλαγή = Μίμηση σε αντίθετη κίνηση

Μετάληψις = Φούγκα με δύο θέματα

Γ. Σχήματα που δημιουργούνται από διάφωνες δομές

Cadentiae duriusculae = Ασυνήθιστες διαφωνίες που εμφανίζονται πριν τις τελικές νότες της πτώσης.

Ελλειψις = Μη αναμενόμενη στροφή ενός αποσπάσματος που οδηγείτο σε κανονική πτώση

Ετερόληψις = Η κίνηση με άλμα ή βηματισμό προς μια διαφωνία.

Πλεονασμός = Η συσσώρευση αρμονιών πριν την πτώση.

Δ. Σχήματα διαστημάτων

Exclamatio = Μελωδικό άλμα μικρής έκτης ή άλλου διαστήματος μεγαλύτερου της τρίτης.

Interrogatio = Μουσική ερώτηση. Μελωδικό τελείωμα μια δεύτερη ψηλότερα από την προηγούμενη νότα. Επίσης η Φρύγια πτώση.

Παρησία = Λάθος αρμονική ή μελωδική σχέση, που προκαλεί έντονη διαφωνία, ιδίως το τρίτονο

Παθοποιία = Κίνηση σε ημιτόνια εκτός κλίμακας, για έκφραση θλίψης, φόβου, τρόμου κλπ.

Ε. Σχήματα υποτύπωσης (εικονική αναπαράσταση των λέξεων)

Ανάβασις = Κίνηση που ανταποκρίνεται στην έννοια της ανόδου

Κατάβασις = Το αντίθετο της αναβάσεως

Υπερβολή - Υποβολή = Μελωδική κίνηση που υπερβαίνει τα όρια του τρόπου είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω.

Στ. Ηχητικά σχήματα ή σχήματα παύσεων

Αντίθετον = Μουσική αντίθεση που εκφράζει αντίθετες καταστάσεις που εμφανίζονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά.

Mutatio toni = Ξαφνική αλλαγή τρόπου για εκφραστικούς λόγους.

Νόημα = Ομοφωνικό τμήμα, συνήθως σύμφωνο, που παρεμβάλλεται για έμφαση του κειμένου.

Διακοπή (Abruptio) = Γενική παύση εκεί που δεν αναμένεται

Suspiratio = Διακοπή της μελωδίας με παύσεις για εκφραστικούς λόγους.